

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ARG. VI.—N:R. 46

WINNIPEG, MAN., den 17 NOVEMBER 1898.

LÖP. N:R 245

Canadas vattenvägar.

Av ingenjör Tyrell.

(Forts.)

En andra källa till inkomst för de utvecklade kommunikationerna är fisket, som säkerligen öfverträffar allt annat på kontinenten. Hudsons Bay är i och för sig mycket fiskrik, men dessutom finnas sjöar som bokstafligen är fulla af fisk. Great Slave Lake ger oss ett godt exempel. Förutom hvitfisk och laxfisk fyller sjön vissa tider af halslax, som inkommer från norra ishavet för att lägga rom. Bland de olika sjödjur och fiskar, så utom hvalfisk, nämligen: hvalross, flera olika arter säl, lax, torsk, hälleflundra, laxöring, sill, hvitfisk jämte flera mindre arter. Den stora, för det dyrbara beinet eftersökta hvalfiskens påträffas ofta i Hudsons Bay och angränsande nordliga vatten. Värdet af beinet är enast \$8,000.

Den viktigaste frågan med hänsyn till fiskerier är att finna en afstämning och detta torde vara förnämsta ledningen för byggandet af en järnväg till dessa vatten. En sådan järnväg måste helt naturligt till största delen draga inkomster från trafik med fiskets produkter. Under nuvarande förhållanden öfverlämnas fisket.

En tredje källa till inkomst vore trafiken med fabriksprodukter. Ett faktum är nämligen, att handeln följer de billigaste sträckvägarna. Billiga oceanfrakter tillåta sålunda Australien och British Columbia att sända kött och fisk till England änkint afståndet är 18,000 mil. Genom att nyttja Mackenzie och Hudsons basängerna borde en fabrikant kunna nedlägga sina varor vid Athabasca Landing betydligt billigare än på järnväg och skillnaden skall visa sig större på nordliga punkter man önskar nå. Central Canada skulle därför, om dessa vattenvägar och smärre förbindelser byggdes kunna kontrollera handeln med allt område, som ligger norr om Saskatoon och öster om Klippbergen.

Mackenzie basängerna är ett af de rikaste hveteland på kontinenten, isynnerhet Athabasca, Peace och Liard dalarna. Det kan måhända öfverraska, men är ej dess mindre sant, att öfre Peace River dalen har ett mildare klimat än Manitoba och kan jämföras med Ontario. Mexikansk cactus växer vild på östra sluttningen af Klippbergen och vilda blommor spricka ut från i Torontostrakten. Detta förhållande har ådragit sig vetenskapsmännens uppmärksamhet, och prof. Macoun har afgifvit sin förklaring däröfver Chinook vindens inflytande. Denna vind upphetas på New Mexicos betastätter, går längs östra randen af Klippbergen samt utöfvar sitt milda inflytande ända upp till Mackenzies delta.

På grund däraf gå de värmelinier, som märka gränsen af sidosodling, lika nära ishavet i Mackenziebasängen, som i St. Lawrencebasängen. Detta skulle göra Peace och Liard dalarna lämpligare för hvetesodling så vidt som klimatet angår, än Manitoba. Ett annat faktum är, att axen blifva större ju längre mot norr hvetet odlas. Prof. Macouns vittnesbörd därom är tillfredsställande och intressant.

(Forts.)

Dreyfusaffären.

Sedan "cassations" domstolen beslutit återupptaga denna fråga, torde en liten öfverblick öfver affären ej skada. Fem år sedan hitades i den tyske ambassadörens i Paris papperskorg en fullständig plan af franska armékårens vid Vosges mobilisering. Papperet hitades af portvakten, en man i franska krigsministeriets sold, och öfverlämnades till krigsministern general Boisdeffre. Bland de yngre officerarne fanns en jude, Drey-

fus, som var mycket opopulär i armeen på grund af att han var en jude. Handskriften röjde någon likhet med Dreyfus', och efter liten tvekan beslöt att arrestera honom. Den därpå följande rätttegången tycktes vara på väg att utfalla gynnsamt för den anklagade, då ett hemligt dokument, ett bref från öfverste von Schwartzkoppen, militärattaché vid tyska beskickningen, upplästes och slutades med följande ord: "Den lymmeln D— blir allt mera pockande i sina anspråk". Detta bref, hvilket man ej tillät hvarken den anklagade eller hans advokat se, är ett af de hemliga dokument, på grund af hvilka den anklagade dömdes till ett så nesligt straff. Dreyfus vänder å sin sida, anklagade Esterhazy för att hafva författat den omtalade mobiliseringsplanen, men han frikändes, och allt syntes gå emot Dreyfus. Zola, den berömda författaren, började då sina skrifter, hvilka uppväckte en sådan storm i landet, att konselj presidenten Brisson nödgades i Deputeradekammaren tillkännagifva, att Dreyfus brottslighet vore fullt bevisad genom ett andra hemligt dokument. Detta senare hade emellertid, enligt beaktelse af öfverste Henry, förfalskats. Under sådana omständigheter kunde ej domstolen göra annat än på nytt upptaga saken till behandling.

Årets körd.

C. P. R:s rapporter för den 11 dennes från skilda delar af västern visa, att tröskning omkring Portage la Prairie är avslutad samt att endast en ringa del af sidan skadats af det våta vädret. Hvetet, som tröskats ut skylarne är sämre än ur stackarne. Vid Chater är tröskningen fullbordad och ingen skada observerats. Norr om Brandon har 85 proc. och söder om 50 proc. tröskats; västerut 60 proc. I Elkhorn och Flemings distrikter har 90 proc. tröskats samt vid Moosomin och Wapella 75 proc. Hvetet omkring Whitehead är godt, liksom vid Indian Head, hvarest tröskningen är slutad. I mennonitreserven är allt tröskadt och hvetet no 1 och 2. Vid Manitou synes vädret vara fuktigt, men sedan är det bättre längre västerut. Vid Carman är korntalet extra godt och längre ut vid Southwestern banan är hvetet af bästa beskaffenhet, no 1 och 2. Från Souris till Alameda är allt tröskadt, ehuru grödan är något klen omkring Lauder. Medelskörden i Emersondistriktet är 20 bu. Tröskningen pågår med fart i Edmontondistriktet, ehuru mycket litet hvetet sålts ännu. Resultatet är ungefär det samma som i fjor. Hafren kommer att gifva 37 bu. i medelsnitt. I Pr. Albert har i det närmaste allt hvetet tröskats, men hafren är ännu ej rörd.

Mycket mindre land har plöjts i år än i fjol samma tid. Farhågorna för sädens beskaffenhet hafva minskats betydligt genom de lugnande rapporter, som på sista tiden mottagits och minst 90 proc. kommer att skeppas. Fina torkapparater hafva byggts i Port Arthur för att torka och förbättra hvetegraderna.

Valen i U. S.

Närmare underrättelser angående valet den 8 dennes visa, att republikanerna, änskönt demokraterna vunno några platser, fortfarande hafva majoritet i re-

presentanthuset, ehuru ej stor. I senatsvalen var det republikanska partiet ännu framgångsfullare. Partiledarna äro förvissade, att den närvarande republikanska majoriteten i senaten ej kan kastas öfver ända på åtta år och att därför republikanska ideer och republikansk lagstiftning skola segra, afven om en 'frisilfver' president och representanthusafsamman åsikter skulle väljas i nästa val kan senaten motsätta sig och hindra en lagstiftning i den vägen. Det kommer därför att dröja ganska länge, innan Bryans åsikter i panningefrågan kunna göras sig gällande.

Hvad särskildt valets utgång i Minnesota beträffar, är det smickrande för svensk-amerikanerna, ty statens tvänne högsta styresmän äro svenskfödda, nämligen guvernör John Lind och statssekreterare Albert Berg.

Rasfrågan i U. S.

Staden Wilmington i North Carolina har i dagarna varit scenen för oroligheter och utbrott mellan negrer och hvita. De senare, som tyckte, att de svarta ginga väl långt i sitt öfvermod, mötte och antog ett stort antal resolutioner angående stadens tillstånd. En neger tidningsutgivare fick 36 timmars varning att begifva sig ur staden. Som han ej lydte, samlade sig en skara hvita med borgare, som förstörde tryckeriet och brände upp huset. Åtskilliga negrer sökte hämnas och följden blef en formlig batalj, i hvilken ett par hvita samt 8 negrer stupade. Efter den betan hålla sig de svarta i skinet, men staden bevakas af en 25 man stark hvit patrull.

CANADA.

Quebec.

— Ångfartyget Westmeath, tillhörigt Hamburg-American Packet bolaget, öfvergåfs i förra veckan af sin besättning. Fartygets last var värderad till \$350,000 och kommer att blifva fullständig förlust. Besättningen räddades af ångfartyget Montevideo, tillhörigt Allan linien.

— Den nya generalguvernörens högtidliga mottagande ägde rum i Quebec den 12 dennes enligt det uppgjorda programmet. Lord Minto besvarade de honom tillstådda adresserna både på engelska och franska. Efter högtidligheternas slut fortsattes resan till Ottawa.

Ontario.

— En pianofirma i Toronto sände nyligen 46 pianon till olika platser i västra Canada.

— Rat Portage. Till denna naturiska plats ha åtskilliga af våra skandinaviska bröder funnit sin väg under den gångna sommaren. Några familjer hafva anlänt och funnit här sitt hem. Ungkarlar såväl som flickor hafva afven försökt sin lycka i vår goda stad. De senast anlända vore ett par unga lefnadsfriska landsmän från Winnipeg, hrr Cronlund och M. Carlson. Dessa hafva börjat en god affär i den svenska delen af vår stad. De hafva nämligen förvärfvat Mr Stendals skräddeributik till en köthandelsbod. Hoppas att vårt skandinaviska folk hafva dem i vänlig hägkomst och tittar in och beser deras goda, rena och välsmakande varor.

— Angären Edna Brydges skadades af is i Falcon Narrows, fylldes af vatten samt fördes på land för ett kunda räddas. Enligt senaste meddelande har Edna B. lyckligt återkommit till staden utan nämnevärd skada.

Keenora gjorde sin sista tur d. 10 dennes.

— Spårvagnstrejken i London är ändligen avslutad sedan eftergifter gjorts å båda sidor.

— Flera järnvägsbolag söka koncession att bygga till Dawson nästa år, afvenså expressbolag.

— Både män och proviant ha sändts ut längs den bebådade Rainy River banan.

Manitoba.

— Ett dragonkompani har bildats i St. Boniface.

— Pipestonebanans förlängning är nu färdig 20 mil väster om Reston.

— Foxton bibanan säges skola byggas ytterligare 25 mil till Gimli nästa vår.

— Ytterligare 25 mil skola skenläggas på Dauphin banan denna vinter.

— En större eldsvåda egde rum i Deloraine den 11 dennes. Ett samt flera privata hus blifvo lägnornas rof.

— Prins Hillkoff har valt land för de väntade doukhoborerna vid Swan River, hvarest två kolonier skola grundas, en i sjalfva distriktet och en annan halfvägs från Dauphin till Swan River.

— "The Nor-West Farmer" för nov. innehåller 60 sidor god och nyttig läsning om jordbrukets alla afdelningar. Utgifvarna ämna från januari 1899 utgifva tidskriften två ggr i månaden, i stället för en gång så ofta nu. Förläggarna förtjåna därför understöd af alla landtmännen, enär företaget lotvar blifva en af de bästa farmaretidningar på kontinenten.

N. W. Territorierna.

— En onämnd person har nyligen skänkt biskop Grisdale, Indian Head, \$2,500 för prästerskapets underhåll.

— Följande familjer invandrade under början af november från Dickey Co., N. Dakota: L. J. Nelson, G. T. Kraft, T. Wetire; C. Paulson, Emil Högbäck, Ole Aas. Deras gemensamma bestämmelseort var Wetaskiwin.

— Mr Rosenoll, Wetaskiwins representant i den nya territorialkammaren, omnämnes på följande sätt i Edmonton Bulletin, Mr Olivers tidning: "Han är en framstående man i samhället, talar flera europeiska språk, tager en liflig och verksam del i alla offentliga ärenden samt är i alla afseenden lämplig att representera sina valmän samt arbeta för deras välfärd".

— "Mr C. O. Swanson eller rättare "pappa", passerade Winnipeg i måndags på hemresa från Wetaskiwin, hvarest han, förutom de personer, som medföljde från östern, bistått ett större parti från Norra Dakota att slå sig ned. De vore ej mindre än 42 sjalar samt medförde 7 vagnslaster bohag o. kreatur. Angående förhållandena vid Wetaskiwin förklarade Mr Swanson, att de vore efter omständigheterna mycket goda. Skörden, som på försommaren ej lofvade mycket, gaf vida bättre resultat än väntadt var, och stämningen i det stadigt växande nybygget är därför ganska god.

Ett bolag för kvarnbygge vid Battle River talas om men har ännu ej kommit i ordning. Bengtsons lokomobil håller ännu ihop. Peter Rönn borrar brunnar och skjuter björnar.

— De sista valnyheterna visa följande resultat: East Calgary, A. E. Cross i stället för Jas. Reilly; i West Calgary har Sennet 86 pluralitet; i High River har Wallace 48 pluralitet, McDermid är vald för Cannington Manor med 268 pluralitet; Mr Siftons majoritet i Banff äro endast 20.

— Från Dawson kom underrättelsen att 46 hus brunnit. Förlusten säges vara \$500,000 och är så mycket mera hård som intet byggnadsvirke finnes, hvadan de huvulle troligen få tillbringa vintern i tält.

British Columbia.

— Underrättelser från Nanaimo säga, att flere personer Skadades genom kolgas explosion i New Vancouver grufvan.

— Staden Victoria har ett öferskot af \$33,223. Lyckliga stad!

— Eu svårare olyckshändelse egde rum en mil österom Shuswap, i det lokomotivet å ett fraktåg exploderade, dödade två personer, sårande en samt förstörande ne del vagnar.

— Flere straffångar berättas hafva rymt från fängelset i New Westminster.

— 5,500,000 laxäggar hafva samlats och plaserats i Fraser flodens odlingsanstalt.

— Ryssland har beslutit betala skadestånd för 4 skonare hemmahörande i Victoria. Dessa togos i beslag sex år sedan af ryska krigsfartyg.

— Postångfartyget Empress af Japan afseglade den 10 med 35 vagnslaster öl.

— Adelina Patti säges vara förfolvd med en svensk, Baron Cederström.

— Spanien berättas ännu vägra gifva upp Filippinska ögruppen och utbrott af krig hotar. — En svårare järnvägsolycka egde rum vid Murray Hill, Ont. Ett snälltåg sammanstötte med ett fraktåg, 11 personer, däribland flere emigranter dödades, och 11 sårades mer eller mindre.

— Hvetemarknaden. Mer hvetet har sålts under den förfutna veckan. Priserna vore på det hela lägre än under föregående vecka. Högsta priset betalades i månags, då 73 cents betalades i Fort William f. o. b. Medelpriset var 53.57.

Utländet.

Krigsrustningar pågå alltjemt både i Frankrike och England, ehuru Fashoda affären tyckes vara afgjord. Denna fråga är förmodligen endast en början till upptagandet af hela den egyptiska frågan, i hvilken Frankrike synes vilja söka tvist med England. Den senare makten har på sista tiden fått så stort inflytande på de egyptiska affärerna, att fransmännen börja kanna sig skjutne åt sidan. Det väntas att, Lord Salisbury ämnar förklara Egypten under Englands protektorat samt att de väldiga förberedelserna gjorts för att kunna kraftigt understödja detta kraf.

Dreyfus affären är fortfarande af största intresse i Frankrike. Troligen kommer fången att hemföras för att möta sina anklagare, om han lever.

Luigi Lucheni, den österrikiske kaisrinnans mördare, ungick ransakning den 10 d:s samt dömdes till lifstidsfängelse under svåra vilkor.

"Ack den som hade go'vänner en så"!... Det är helt enkelt möjligt att uppskatta de rikedom som ägas af några få lycklige

amerikanare. Nio olika familjers rikedom belöper sig till den nästan ofattliga summan af \$2,754,000,000. En förstasigdpåre beräknar, att Wm W. Astor kommer att äga \$1,000,000,000, innan han dör. Hans dagliga inkomst är \$25,027 eller \$9,135,000 om året. Det finnes dessutom 8 andra män söderom oss, hvilka dagliga inkomst varierar mellan \$5,137 och \$14,003. Rev. Jos. Strong beräknar, att det skulle taga 100 arbetare, förtjänande 1,000 om året, öfver 1200 år att förtjena så mycket som 10 af de rikaste amerikanerna.

England och Italien säges hafva träffat öfverenskommelser att bistå hvarandra mot ryska och franska intring på deras respektiva territorier i Afrika.

Fredskongressens i Paris arbeten skrida framåt helt långsamt. Spanien söker i det yttersta motstå förlusten af Filippinska ögruppen. Förenta Staterna äro emellertid beslutne att behålla dem och Spanien torde få mot sin vilja gifva in.

"Rent Flag". Ett telegram från Christiania den 11 d:s säger, att Stortinget beslutit antaga "det rene flag". I Winnipeg vore dock norrmännen "värre". De hade "ren flag" i processionen på drottning Victorias jubileedag två år före stortingets beslut. Manitoba och Winnipeg äro i sanning före sin tid.

Missionsmöten.

Missionsmötet i missionskyrkan den 30 okt.—2 nov. tog egentligen sin början på söndagen då Pastorerna Hofstrand samt Sundqvist ett föredrag för Söndagsskolan. Innehållet var sakrikt samt framtällningen fängslande. På aftonen predikade ytterligare Sundqvist samt pastor Lindberg. På måndags e. m. kl. 3 samtalades öfver följande fråga: Hvilka utgöra grunderna för en Gud. församlings verkliga framgång. Det var skada att så få åhörde detta allt igenom så lärrika samtal. På aftonen predikade återigen Lundqvist samt Lindberg, på tisdags e. m. samtalades öfver 4 Rom 6 14. På qvällen talade Hofstrand samt Lindberg. Så var det egentliga mötet slut. Många sanningar hade blifvit framhållna, sanningar som talade både till känsla, förstånd och vilja. Enligt förhållanden här på platsen var mycket folk samladt hela tiden.

På onsdags aftonen hade fruntimmers föreningen sin auktion. Densamma inleddes af ett kort och sakrikt tal af Hofstrand. De förfärdigade artiklarne funno valviliga köpare, så försäljningssumman steg till en ganska anseelig höjd.

I skandinaviska baptistkyrkan härstädes hafva evangeliska möten hållits sedan onsdagen förra veckan. Pastorn Bodin från Minneapolis och Erickson från Rat Portage hafva varit närvarande. Mötena hafva varit särskildt goda och andrika. Söndagsmötena vore särskildt utmärkta många vore de som önskade förbättra.

Tusen tungor

skulle kunna uttrycka Annie E. Springers glädje. Hennes adress är 1125 Howard str, Philadelphia. "Dr Kings New Discovery" hade nämligen botat henne för lungot. Alla andra läkemedel och doktorer kunde ej gifva henne någon hjälp men detta "tog bort bröstvärken och jag sover nu godt. Det synes mig som skulle jag lösnunga botemedlet öfverallt" Priser 50 cents och en dollar hos apotekare Garanteras.